

අතීත උරුමය සොයා ගිය මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන

මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන මහතාගේ 50 වැනි ගුණසමරුව අදට (4 වැනිදාට) යෙදේ. මේ ලිපිය ඒ හිමිත්තෙනි.

පරණවිතාන මහතා ගාල්ලේ මැටරඹ නම් ග්‍රාමයෙහි උපත ලැබුවේ 1896 දෙසැම්බර් මස 26 වැනිදාය. පියා ඒබ්‍රහම් පරණවිතානාය. මව ලෝරා හෙට්ටිගේ ගිමාරා මාතාවය. පාසල් අවදියේ දී ගියේ අන්තාසි හෙට්ටිගොඩ මෙතෝදිස්ත සිංහල පාසලටය. දසවැනි වියට පත් සෙනරත් පරණවිතාන දරුවා ඉගෙනීමේ කටයුතුවලට කෙතරම් උනන්දුවක් දැක්වූයේදැයි කිවහොත් ළමා වයසේ දී දිනකට සැතපුම් හතරක් පමණ දුරක් පයින් ගමන් කර ඇත. රන්වලගොඩ පිරිවෙණෙන් සිංහල පාලි හා සංස්කෘත භාෂා ඉගෙනීමට ද අවස්ථාව ලැබුණි. ගාල්ලේ බොනවිස්ටා විද්‍යාලයෙන් ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීමට පරණවිතාන ගිණයාට හැකි විය.

පරණවිතාන තරුණයා 1920 සිට 1923 තෙක් උඩුගම්පොල විද්‍යාලයේ උපගුරුවරයෙකු ලෙස (ඉංග්‍රීසි) සේවය කළේය.

ඔහු 1923 ජූනි 13 වැනිදා පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ ශිලා ලේඛන සහකාර ලෙසට පත්වීම ලැබුවේය.

පරණවිතාන තරුණයා 1932 දී වැඩබලන පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස්වරයා ලෙසින් කටයුතු කිරීම ඇරඹීය. ඒ කාලයේදීත් වැඩබැලීමට පත්වූ

පරණවිතාන තරුණයාට ස්ථීර වශයෙන් පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස් ලෙස පත්වීමට තිබූ බාධාව වූයේ රටේ ලොකු තනතුරුවලට ලාංකිකයන් පත්කිරීමට එදා බටහිර පාලකයන් දැක්වූ මැලිකමය. පරණවිතාන මහතා ඒ පළමු වාරයේ දී පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස් පදවියේ රාජකාරි කටයුතු අවුරුදු කීපයක් කළ පසු 1935 ඔක්තෝබර් මස ඒ.එච්. ලෝහර්ට් මහතා පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස් පදවියට ඉංග්‍රීසි පාලකයන් විසින් පත් කරන ලදී.

පරණවිතාන මහතා විසින් රචනා කරන ලද විශිෂ්ට පර්යේෂණ ග්‍රන්ථයක් වූ The Stupa in Ceylon (ද ස්තූප ඉන් සිලෝන්) ග්‍රන්ථය සඳහා මිලන්දයේ ලෙයිඩින් විශ්වවිද්‍යාලය මගින් ආචාර්ය උපාධිය පිරිනමන ලදී. 1940 ඔක්තෝබර් මස 1 වැනිදා සිට ආචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන මහතා ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම ලාංකික පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස් තනතුරට පත් කරනු ලැබීය.

පරණවිතාන මහතාට විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයක් නොතිබුණේ වුවද යථා කාලයේ දී හෙතෙම ලෝකයේ පළමු පෙළේ පඬිවරුන්ගෙන් කෙනෙකු විය.

මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන මහතා ඉතා ප්‍රිය කළ පුරාවිද්‍යා ස්මාරක සංකීර්ණය වූයේ සීගිරියයි. මේ නිසාම එතුමාගේ අභාවයෙන් පසුව සීගිරි පර්වතය දෙස බලා සිටින ඉරියව්වෙන් යුතුව එතුමාගේ පිළිරුවක් මුර්තිමත් කර පිහිටුවා ඇති අන්දම ඉතා උචිත වන්නේය.

ඒ ප්‍රතිමාව සැබැවින්ම එතුමා ජීවමාන කාලයේ දී සීගිරිය කෙරෙහි දැක්වූ

සුවිශාල අවධානය එතුමා පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස්වරයා ලෙස (1940 සිට 1956 තෙක්) කටයුතු කළ කාලයේ දී සීගිරිය ආශ්‍රිතව කරන ලද සීගිරි පරිසරයට අදළ සංරක්ෂණ කටයුතු ඉතා ප්‍රකටය.

සීගිරි කුරුටුගි 685 පිටපත් කර ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ලියන ලද Sigiri Graffiti වෙළුම් දෙකකින් යුත් ග්‍රන්ථය ඉතා ප්‍රකටය. ක්‍රි.ව. 8 වැනි සියවසේ සිට 13 වැනි සියවස තෙක් සීගිරිය නැරඹීමට අප රටේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් පැමිණි රසික ජනතාව ඒ කාලයේ කැටපත් පවුරේ ලියන ලද සීගිරි කුරුටු ගී පිටපත් කිරීම ආරම්භ

කළේ එතුමා පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවට සම්බන්ධවී 1928 සිට බවට වාර්තා වී ඇත. එතුමා පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවෙන්

විශ්‍රාම ලැබූ 1956 දී එම ග්‍රන්ථය ප්‍රකාශයට පත් කළේය. එය මුද්‍රණය කළේ ඔක්ස්ෆර්ඩ් විශ්වවිද්‍යාලයේ මුද්‍රණාලයෙනි.

ආචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන පඬිවරයා 1957 ජනවාරි මස 1 ද පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයට සම්බන්ධවීමෙන් පසුව ඒ වනවිට ලංකාවේ කිසිම විශ්වවිද්‍යාලයක් පුරාවිද්‍යා විෂය ඉගැන්වීමක් නොවීය. පසු කාලයේ විවිධ පරිපාලන සේවයේ ලේකම්වරුන් හා අධ්‍යක්ෂවරුන් ද පුරාවිද්‍යා මහාචාර්යවරුන් ද බිහිවූයේ ආචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන පඬිවරයාගේ ගිණ හාවයේ සිටි උපාධි අපේක්ෂකයන්ය. එතුමා පුරාවිද්‍යා අංශයේ ප්‍රථම පුරාවිද්‍යා මහාචාර්යවරයා ලෙසින් පත්වූයේය. එතැන් සිට මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන මහතා විසින් සිදුකරන ලද ශාස්ත්‍රීය සේවාවට අමතරව පුරාවිද්‍යා ආචාර්යවරුන් හා මහාචාර්යවරුන් අනෙකුත් විශ්වවිද්‍යාල සඳහා බිහිවීමේ ප්‍රවණතාවයක් එදා පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ දක්නට ලැබුණි.

පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාල සේවයෙන් 1965 දී විශ්‍රාම ගත් මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන මහතා අවසාන කාලය ගත කළේ නුගේගොඩ පිහිටි සිය නිවසේය. ඒ කාලයේ දී පවා පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව හා සබඳතාවය පැවතුනි. 1972 ඔක්තෝබර් 4 වැනිදා මීට වසර 50 පෙර මේ මහාපඬිවරයා අප අතරින් සමුගත්තේය.

පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ හිටපු සහකාර පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ සිරිසමන් විජේතුංග